

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni štev. 38 — Cena oglasom po dogovoru.
Odprto vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 42

GORICA DNE 17. OKTOBRA 1946.

Cena L. 5.—

KATOLIČANI, ZDRAMITE SE!

Osvojiti moramo svet Kristusu!

2/3 ČLOVEŠTVA V SENCI POGANSTVA!

Čprav je Jezus Kristus svojo predragoceno kri pretil na križu za zveličanje vseh ljudi in čeprav je njegova poslednja in največja želja bila: »Pojdite in učite vse narode!« — je danes po preteku devetnajstih stoletij še zmerom 2/3 človeštva v senci poganstva. Tako ogromna množica ljudi še vedno ne ve, da je Bog ta svet toliko ljubil, da je svojega edinorojenega Sina že davno poslal na svet zavolje odrešenja vseh duš.

Naša dolžnost

Premnogo so katoličani v zgodovini zamudili in zanemarili. Res pa je tudi, da njihova obveznost nikdar še ni bila tako velika, kot je danes, ker še nikoli ni bil ves svet tako odprt in lahko dostopen, kot je v sedanjih časih hitrih in udobnih prevoznih sredstev. Poleg tega so tudi druge okoliščine take, da menda že vsakdo čuti, kako se prav sedaj razvija usodni boj, ali bodo poganstvo množice osvojene za Kristusa, ali pa bodo zajete od protikršćanskih struj.

Hvala Bogu, misijonskih poklicev niti ni tako malo, kakor bi kdo pričakoval radi ukoreninjenosti človeške težnje po udobnosti in izredno težkih žrtvih, ki jih misijonski stan zahteva. (Zlasti nizozemski katoličani vzorno prednjačijo, dočim so slovanski katoličani na zadnjih mestih.)

Bolj nerazumljivo in zelo žalostno in sramotno pa je to, da katoličani v zaledju svoje požrtvovalne boritve v prvih vrstah tako neznatno in neučinkovito podpirajo. Ta brezbrizna nemarnost povzroča v misijonskem delu težave in ovira, zato, a tudi pohujšanje. Neki indijski vseučiliški profesor je izrecno poudaril, da bi že pristopil h krščanstvu, a se ne more odločiti med katoličanstvom in protestantizmom, kajti, sedeč po misijonarjih, bi imel za pravo prvo, dočim se mu verniki zde pri protestantih bolj krščanski, ker tako bogato podpirajo svoje misijonske ustanove, medtem ko je katoličanom menda vseeno, ali Indijci spoznajo pravo vero, ali ostanejo v zablodi. To je dokaz, da nimajo prave ljubezni do bližnjega, ki li v krščanstvu morala biti nekaj osnovnega.

Zato je namen tega članka, spomniti naše katoličane v zaledju, kaj je njihova dolžnost. Tudi pri nas naj noben vernik več ne spada k »zaspani Cerkvi«, marveč vsakdo naj po svojih močeh sodeluje.

Kako je mogoče?

Kako je sploh mogoče, da ljudje, ki niso katoličani zgolj po krstnem listu, marveč žele biti živi udje Kristusove Cerkve, s tako topo in malomarno brezbriznostjo opazujejo svetovno tragedijo, da 2/3 ljudi živi in umira v temi verskega neznanja, brez najdragocenejšega, kar more človek na tem svetu imeti, brez prave vere... Njihovi površni odgovori so v glavnem sledeči: I. Saj pogani ne občutijo svoje bede. II. Saj se oni tudi v svoji veri morejo zveličati. III. Vsakdo ni za misijonarja; jaz tudi ne; naj torej skrbe za razširjanje vere tisti, ki jih je Bog za to posebej poklical. IV. Kako bi mogel jaz uspešno pomagati misijonom, ko še sebe in svoje komaž preživljam? — Vse te

domneve so popolnoma krive in temeljene ter zasluži vsaka svoj poseben odgovor.

I. Pogani občutijo

svojo duhovno bedo

Stara resnica, da sili lačnemu ne verjame, se žal kaže tudi v duhovnem oziru. Mnogi verniki se prav nič ne menijo, da bi kako dobitno s svoje preobložene mize privoščili bednim poganom, ki duhovno stradajo. Taki katoličani smatrajo kot nekaj samo ob sebi umevnega, da so bili krščeni in birmani, da morajo biti postreženi v spovednici in pri obhajilni mizi, da imajo pravico, v smrtini nevarnosti kadar klič in kamor koli poklicati duhovnika s tolažili sv. vere. Prav nič jih ne skrbi, kako izhajajo oni, ki teh tako dragocenih sredstev milosti nimajo. Mislijo si, da so oni na svojo bedo itak navajeni in jo zato le malo občutijo. Res je, da pogani nimajo pojma o vrednosti duhovnih dobrin, ki jih mi uživamo; vendar vzlic temu grenko čutijo svojo duhovno stisko. Pomisliti je samo treba, kako se toliko ljudi, zlasti v Indiji, neprizanesljivo trpinčijo, le da bi vsaj nekoliko zadostili za svoje grehe in si izprosili božjega odpuščanja, glede katerega pa nikoli niso gotovi, ali so ga dosegli ali ne. Zamisliti se je treba tudi, odkod izvira ona bolesta tožba v pismu zamorskega poglavarja, ki je najbližjemu misijonarju pisal: »Prihajajo trgovci, ki iščejo kavčuk; prihajajo uradniki, da poberejo davke; prihajajo vojaki in še mnogi drugi; samo tebe, oče, tebe ni kam, da bi nas poučil, kako bomo našli pravega Boga in kako mu bomo služili!« — Imejmo torej občutje do duhovno sestradanih, do najbolj revnih in nesrečnih, ki ne vedo, čemu so na svetu; ki se pehajo in trudijo vse svoje dni od rajstva do smrti brez jasnega smotra, pač pa z živim občutkom, da to življenje ni vredno življenja. Bodimo srečni in Bogu hvaležni, da smo se brez svoje zasluge rodili med katoličani sredi preobilice duhovnih dobrin, toda varujmo se, da ne bomo ogabni duhovni sebičnejši!

II. Niso vse poti v nebesa enake

V nebeško pristanišče, h kateremu smo vsi namenjeni, se more prispeti na sigurnem in udobnem parniku, na kakršnem se vozimo katoličani; v manj varnih in revnejših ladjah posameznih pravoslavskih cerkva; v majhnih nezanesljivih čolniških protestantskih sektih; ali tudi na splaveh in posameznih deskah. Gotovo, da z vsemi temi sredstvi ni potovanje enako lahko in varno, zlasti kadar nastanejo nevihte. In ali ni nadvse okrutno in nekrščansko, ako se gospoda s parnika prav nič ne zmeni za usodo bednikov, ki se ne morejo oprijeti ničesar bolj trdnega, nego strohnele deske svojega pogankega praznovanja, meneč, da nemara tudi tako marsikdo utegne priplavati do cilja. Le nekaj požrtvovalnih moralarjev-misijonarjev do onemoglosti neutrudljivo meče rešilne vrvi tem revežem. Ostali katoličani pa se po večini niti toliko ne zmenijo, da bi reševalcem malo pomagali,

ali da bi jih vsaj bodrili. Brezbrizno dremajo v svojih naslonjačih na krovu ladje, kjer se prijetno solničijo, postreženi z vsem, kar rabijo. Da pri tem niti ne omenimo onih brezumnikov, ki se mečejo iz ladje, ker da bodo sami in svobodni laže uplaval — ali pa onih, ki se v svoji nespameti utaplajo v bazenu same ladje. — Zdravimo se torej tisti, ki smo še katoličani, iz mrtvila brezbriznosti sitih bogatašev ter pomagajmo brodolomcem na bezlomljivo ladjo katoliške Cerkve, ki jo Zveličar ni ustanovil samo za nas, marveč za vse ljudi vseh časov.

III. Fronta in zaledje

V vsaki osvajalni vojni je zadržanje ozadje prav tako pomembno, kot pogum in požrtvovalnost borcev v prvih vrstah. Se tako nadloveski napori misijonarjev ostanejo marsikdaj brez uspeha, ker iz ozadja ne prihaja vselej pravočasno začetna podpora. Nobena država ne

IV. Tudi ti moreš pomagati!

Izgovor, da tvoja skromna pomoč ne more priti v poštev, ne drži. Predvsem je treba poudariti, da kadar govorimo o pomoči misijonom, ne mislimo samo na denar, marveč celo pretenstveno na molitveno podporo. Ko bi odločali samo denar, bi protestantski misijoni morali imeti neprimerno večje uspehe kot naši, a v resnici je nasprotno. Razen tega pa se ponekod tudi katoliški misijonski delavci trudijo in mučijo brez uspeha, drugod pa se nenadoma primeri tako obilen ribolov, da misijonarji omagujejo in na vse strani prosijo za pomoč. Tako Sv. Duš izliva zadnja leta posebno izredne milosti tudi zamorske Afrike, kjer so v Ugandi, Urundi, Ruandi in Belgijskem Kongu množična spreobrnjenja postala nekaj vsakdanjega. Milosti božje se pa ne kupi z denarjem, marveč jo je treba izprositi z molitvami in žrtvami. Seveda se pa potrebna tudi denarna sredstva. Tu zopet siromašni posameznik prav znatno lahko prispeva. Treba je samo pomisliti, da je nas katoličanov 400 milijonov, ter uporabiti načelo: »Zrno do zrna — pogača; kamen do kamna — palača!« — Najbolj enostavno in praktično je, če se vsakdo vpiše v Družbo za širjenje vere. Čbveze niso težke. Izmoliti mora vsak dan »Oče naš, Zdravo Marijo in Čast bodi« s pristavkom: »Sv. Frančišek Ksaverij, prosí za nas!«

ter mesečno prispevati neko malenkost. Podobna ustanova za otroke do 12. leta je Dejanje sv. Detinstva. Na ta način se doseže velika molitvena ofenziva, ki mora doseči uspeh, ker ni mogoče, da bi On, ki je obljubil uslišati, kjer se dva združita v molitvi, ostal gluha dnevene prošnje milijonske množice, če ga prosí za tako plemenito zadevo. Pa tudi mesečna vsota od 400 milijonov lir bi nekaj zalegla, če bi vsak katoličan daroval mesečno samo eno liro za svojo predragoceno vero, katero je zastoj prejel.

Pomoč je nujna!

Ves svet je v današnji dobi odprt in različne duhovne struje skušajo v njem zavladati. Ne smemo zamuditi usodne prilike in leno čakati, kako in kaj se bo samo od sebe razvilo. Tudi uspehi nas ne smejo zaslepiti in zazibati v brezbriznost; kajti med zamorec ne prodira le krščanstvo, temveč še hitreje mohamedanstvo (a kjer to zagospoduje, preneha skoro vsaka misijonska nada); a še z večjo naglico prodira med ogromne množice azijskih narodov komunizem. Namesto da dobi ljudje le zabavljajo čez komuniste, bi se rajši od njih učili neutrudljive delavnosti in požrtvovalnosti. Zal je že od začetka bilo podčbno. Na Oljski gori so apostoli kljub Jezusovim opominom spali, medtem ko je Judež bel in se trudil — za tako pogubno podjetje. Tako tudi danes večina katoličanov tvori »spečo Cerkev«, a nasprotniki delajo in napredujejo — in rušijo vse dobro.

Katoličani, predramite se! Gre za to, ali bomo osvojili svet za Kristusa in rešili mnogi duš, ali pa prepuščili žetev hudobnemu duhu. Kdor resnično ceni svojo vero in ima obnem le trohico ljubezni do bližnjega, ne more mlačno gledati, kako tolike množice še vedno tava v temi poganstva. Pa tudi nagrada nam ne bo izostala; kajti če je Jezus za kozarec vode, ki ga iz ljubezni do njega damo bližnjemu, obljubil plačilo, kako velika bo šele nagrada tistih, kateri bodo vse, kar je v njih močeh, storili, da bi napojili žejne, ki hrepenijo po resnici, ničnosti, zveličanju!

— MISIJONAR PRIHAJA —

zapušča svojih vojakov na fronti brez hrane in orožja, dokler le more kaj iztisniti iz ostalega prebivalstva. Le Cerkev mora večkrat dopustiti, da morajo njeni najboljši borci izhirati radi pomanjkanja, ali opustiti z žrtvami osvojene postojanke zavolje nedostatka sredstev. Kako žalostna so taka poročila. Tu smo prekinili zidavo cerkve, tam smo opustili bolnišnico; tu smo zaprli šolo, tam smo odklonili, odslovili otroke iz sirotišča; t. d. — vse zaradi pomanjkanja najnujnejših sredstev... Medtem pa se v krščanskem svetu toliko zapravi, pokadi, zapije — da niti ne pomislimo na strahovite izdatke za vojno klanje. Ko bi krščanski narodi za razširjanje vere letno žrtvovali toliko, kolikor jih je stalo brezumno in okrutno uničevanje v enem samem dnevu vojne, koliko plemenitih misijonskih ustanov bi bilo rešenih in koliko na novo postavljenih. In ko bi verniki ne bili pogostokrat zgolj »lokalni katoličani« (kar je nesmisel in protislovje, ker katoliški pomeni vesoljni), bi marsikaj, kar je njihova cerkev ali župnija izgubila v vojni, bilo na varnem in dobro izkoriščeno v misijonih. Pa so ponekod krčevito tiščali, ali ono mrtvo dragocenost, dokler ni propadla ali prišla v tuje roke, dočim misijonarji niso imeli najnujnejše opravke za spodbudno službo božjo v čast istemu Zveličarju.

SLOVENCİ IN MISIJONI

Slovenci smo do nedavna veljali za enega najbolj katoliških narodov. Bistvena poteza vsakega dobrega katoličana pa je skrb in delo za misijone. Kot ud svete Cerkve, skrivnostnega telesa Kristusovega, se mora vsak prizadevati za njeno rast. Kakor posamezne celice v telesu opravljajo manj vidno delo, udje pa večje in vidnejše, tako mora tudi narod kot velik ud na skrivnostnem telesu Kristusovem opraviti večje in vidnejše delo kot posameznik.

Če pogledamo v našo zgodovino, bomo videli, da imamo za rast mističnega telesa Kristusovega le malo zaslug. Ali je potem naše katolištvo le navidezno? Morda. Saj nam je prav današnji vihar odkril mnogo gnilobe. Vendar so še drugi vzroki. Že takoj ob pričetku kristijanjanja so naši predniki morali braniti narod in vero pred poganskimi Obri, kasneje pa pred muslimanskimi Turki. Istočasno kot Turkom pa se je bilo treba upirati tudi vplivu protestantizma. Borba za obstoj Cerkve v lastni deželi je vezala skoraj vse sile doma. Sicer so pa takrat sploh bili misijoni v nekem zastoju. Severozapad je bil protestantski, Vzhod pravoslaven, Sredozemlje v islamskih

rekah. Muslimani pa so misijonarje večinoma pobili in zapirali pot k milijonom poganih v Vzhodni Aziji in v Afriki. Ko pa so drzni raziskovalci odkrili do poganskih dežel nova pota, smo tudi Slovenci poslali tja svoje zastopnike, misijonarje, med katerimi je najbolj znan jezuit JANEZ MESAR, doma iz Gorice. Vendar se bili tedaj naši misijonarji le osamljeni primeri.

Močnejše je zažvelo misijonstvo pri nas v 19. stoletju za časa FRIDERIK BARAGA in IGNACIJA KNOBLEHARJA. Prvi je deloval 37 let med Indijanci v Severni Ameriki, kjer je ustanovil Marquetteško škofijo in postal sam njen prvi škof. Na njegovo prigovarjanje so se dvignili številni Slovenci in odšli v misijone gradit Cerkev božjo. Ignacija Knoblaharja, ki ga je Baraga vžgal za misijone, je Propaganda poslala v Sudan, kjer je postal predstojnik ne mnogo manjše misijonske pokrajine, kot je pol Evropa. Tudi on je prikladal precej Slovencev na afriško misijonsko polje. Ko pa sta umrla Baraga in Knoblahar, je smisel za misijone med Slovenci zopet zamrl. Vzrok je ta, da je Baragov misijon kmalu po njegovi smrti izgubil značaj misijonskega polja, ker so se belci v

vedno večjem številu naseljevali, Indijanci pa izumirali; Knobleharjev misijon, ki se je že prej boril z različnimi silno velikimi težavami, pa je uničila Mahdijeva vstaja. Poleg tega pa tudi misijonsko zaledje v domovini ni bilo dovolj organizirano.

Med prvo svetovno vojno pa se je misijonska misel pri nas spet počivila. In po vojni so nastale številne misijonske ustanove, kot n. pr. Misijonišče v Grobljah, Knobleharjev zavod, začela je s svojim delom tudi pri nas papeška misijonska Družba za širjenje vere, ki organizira najmanjše sodelovanje vseh vernikov za vesoljno misijonsko delo, in pa Duhovniška misijonska zveza, ki vodi duhovnike pri njih misijonski akciji. Poživila se je že davno prej ustanovljena Družba Svetega Detinstva za otroke. Zlasti pa je bil močan misijonski tisk. Omeniti je še posebej akcijo slovenskih jezuitov za Bengalški misijon, v katerega so poslali več misijonarjev in misijonark. Pa tudi drugi redovi so začeli pošiljati misijonarje in misijonark, tako da se je njih število približalo številki 100. V zaledju so za razširjanje misijonske misli in za pomoč misijonarjem največ naredili pokojni DR. LAMBERT EHRLICH IN SLOVENSKI LAZARISTI

Nova vojna je presekala vezi

med domovino in misijonarji, tako da so oni morali zaradi pomanjkljivosti sredstev svoje delovanje precej omejiti. V domovini so Nemci izropali Groblje z misijonsko tiskarno vred, partizani pa so uničili in požgali še to, kar je ostalo. Misijonsko delo se je vrnilo v glavnem v Ljubljani. In tu so se misijonski delavci, ko ni bilo toliko prilike za zunanje misijonske dejstevanje, poglabili v notranje delo, v študij misijonskih vprašanj in v iziščevanje ter poglobljanje misijonskega mišljenja v verskih, zlasti med izobraženstvom. Poleg raznih drugih ustanov se je ustanovila tudi Misijonska dijaška zveza, škofijski misijonski svet, župnijski misijonski odseki ter se počivale papeške misijonske družbe. Upati je bilo, da bo po vojni misijonski plamen v domovini še lepše vzplamtel. **Toda v današnji Jugoslaviji na misijonsko delo ni misliti.** Čeprav je tam ostalo mnogo misijonsko gorečih duš, ki v sebi in drugih skušajo tudi to potezo sodobnega katolicizma za vsako ceno ohraniti in okrepiti. Zato pa leži toliko večja misijonska odgovornost na vseh onih Slovenceh, ki živijo v svobodi izven meja Jugoslavije, zlasti na Primorcih in onih v Združenih državah ameriških. Ti bodo morali biti rešitelji naše misijonske sedanosti in graditelji cvetoče slovenske misijonske bodočnosti.

1.700.000 mis. sester - danes jih je 60.000 - treba jih je 30x več
2.400.000 katehistov - danes jih je 90.000 - treba jih je 40x več
5.100.000 učit. in prof. - danes jih je 50.000 - treba jih je 100x več
850.000 mis. cerkva - danes jih je večina kap. 90.000 - treba jih je 10x več
850.000 katehumenatov
1.700.000 ljudskih šol - danes skupaj 50.000 šol - treba 50x več
170.000 gimnazij
340.000 gospodinjstev šol
1.700 univerz - danes jih je 17 - treba jih je 100x več
170.000 bolnišnic - danes jih je 1000 - treba jih je 170x več
1.700.000 dispanzerjev - danes jih je 4000 - treba jih je 425x več
170.000 sirotišnic
170.000 hiralnic itd. itd. itd.
510.000 zadrug.

Ali so te številke pretirane? Ali so sploh dosegljive? Bi jih zmogli katoličani, ki nas je 400 milijonov?

Na 40 Slovencev 1 misijonar!

Bi zmogli žrtvovati in postaviti na misijonsko potje 10 milijonov celokupnega osebnega, ki je potrebno za idealno stanje Cerkve? Vsak štiriideseti katoličan naj bi šel potem takem v misijone! Ali je to tako nemogoče? Vzemimo za primer nas Slovence. Vseh skupaj nas je v Evropi recimo kakih 1.230.000. Če bi šel vsak štiriideseti Slovenec v misijone, bi imeli 30.000 misijonarjev, torej od 1.230.000 bi jih ostalo v slovenski skupnosti še 1.200.000. Ali bi se to res tako strašno poznalo našemu narodnemu telesu? Pravijo, da smo v zadnjih 4 letih izgubili skoro za prazen nič, po človeško gledano, 80.000 slovenskih ljudi. V misijone pa naj bi jih šlo le 30.000 in ti niti ne bi bili izgubljeni, ampak kakor zlatniki, vrženi na svetovni trg božjega kraljestva, bi ti nesli zelo bogate obresti — božji blagoslov nad domovino. — Slovenci bi zmogli to, čeprav se nala v naši malenkostnosti danes zdi tako nezasišano. In če bi zmogli mi, zakaj ne bi zmogli tudi drugi katoličani?!

Namesto 0.44 Din - 44 Din

In misijonske ustanove, ki jim je potrebno po našem računu pestotertiti? Ali bi katoliški svet zmogel nositi stokrat večje žrtve za njih ostvaritev in vzdrževanje?

Spet vzemimo za primer našo slovensko zmogljivost, kaj bi zmogel naš narod. Ali bi zmogli mi naše sedanjost misijonske dajatve postotertiti? Vsak naj bi daroval v letarju 100 krat več, kot je daroval doslej? No, tisti, ki je bil doslej njegov letni misijonski prispevek enak ničli, tudi če to ničlo 100 krat pomnoži, ne bo dal dobi več. Toda poglejmo, kaj bi dobrohotni posamezniki zmogli, na podlagi zadnje statistike prispevkov za DSV (Družba za širjenje vere) l. 1939. Tega leta je daroval povprečno vsak posamezni vernik ljubljanske škofije za DSV 0.44 Din. No, če bi zdaj vsak posameznik to dajatev stokrat pomnožil, bi dal za vesoljno papeško družbo — 44 din na leto. Ali je to res tako strašna vsota? Ali bi jo mogel vsak letno proglašati? No, nekateri reveži je morda res ne bi zmogli. Toda, ali jih pa ne bi bilo prav lahko najti še veliko več, ki bi lahko prispevali letno ne le 44, ampak 100 Din in s tem krili primanjkljaj od strani revežev? Torej povprečno naj bi vsak Slovenec žrtvoval letno 50 Din misijonske dajatve, davka, ki bi ga prostovoljno plačeval? Cerkvi za njeno rast. Ali bi slovensko narodno gospodarstvo radi tega trpelo kako upoštevanja vredno škodo, gledano zgolj naravno? Pomislimo, da vsak kadilec pokadi na dan recimo za 5 Din cigarete, letno torej za 1800 D. Ni to tako velika vsota in delavnemu človeku prav iz srea privoščimo ta užitek božje pravice. Toda ob tem se nam v vsej jasnosti pokaže, kako neumestni so razni ugovori proti možnosti pomnožitve misijonskih darov. Kdor zmore na leto žrtvovati 1800 Din za travo, ki zgori in se razblini v zrak, bo menda vendar zmogel letno še borih 50 Din izdatkov za misijone, za rast Cerkve, katere ud je, torej za rast svojega skrivnostnega telesa Kristusovega. Toliko laže bodo to vsoto pogrešali nekadilci — Vsekakor, Slovenci bi zmogli postotertiti naše misijonske dajatve. In če bi zmo-

gli to mi, narod revežev, kako ne bi zmogli tega gospodarsko boljše stoječi katoliški narodi?!

Pomnožiti tudi molitve

Toda — Bog je, ki rast daje... Ako Gospod ne zida hiše, zaman se trudijo (misijonarji), ki jo zidajo.. pravi sv. pismo.

Vsa ta pomnožena armada misijonskih delavcev in vsa ta na novo pletena, po vsem mis. svetu na gosto razpredena mreža misij. ustanov bi ne rodila pravih sadov brez izdatnega božjega blagoslova. Bcži blagoslov pa je treba izmiliti in izžrtvovati. Zato je nujno potrebno, tudi molitve pomnožiti stokratno v dvojnem smislu: več duš naj bi molilo in se žrtvovalo in več naj bi molile in žrtvovale.

Ali bi zmogli katoličani več molitve, več žrtve za misijone? Spet vzemimo za primer sebe, svoj narod. Ali bi zmogli mi danes kaj več moliti za misijone? Moli človek toliko laže, čim bolj se zaveda, da mu je Bog edino in vse. In kdaj

smo se mi Slovenci tega mogli bolj zavedati kot danes, ko nimamo drugega prijatelja kot Boga in se edine nanj moremo zanesti in opreti?! In če pomislimo še na mnoge najboljše izmed nas, ki živijo po begunskih taboriških, ali nam ni jasno, da morajo in morejo ti v neprestano molitvenosti tem bolj iskati božjega kraljestva in njegove pravice, čim manj jim je možna in potrebna skrb za to, kaj bodo jedli ali s čim se bodo oblekli? — Ali bi zmogli Slovenci več žrtve za misijone? Kdaj, kdaj nam je bil od Boga ponujen večji kelih trpljenja, da ga pijemo, kot danes? Pijmo iz njega vsi — pro nostra et totius mundi salute — za naše in vsega sveta zveličanje, vdano srkajmo kapljico za kapljico in ne naveličajmo se, v zavesti, da je to naše vdano prenašanje trpljenja velesila, ki premagga svet — tudi velesila, ki premaga vse težave delavcev misijonskega sveta.

L. L. C. M.

Naši Misijonarji

Misijonar Franc Marcola

Šele zdaj smo z gotovostjo zvedeli, da je bil pred dvema letoma naš rojak iz Breginje Franc Marcola v Ameriki posvečen za duhovnika.

Po končani ljudski šoli je šel v Ukeve na Koroško za pastirja. Na paši je prebral misijonske spise ter zahrepenel po misijonskem poklicu, zlasti ko je zvedel, da je goriški rojak, salezijanec Karel Mlekuž odšel kot misijonar v Indijo (Assam).

Zaprosil je za sprejem pri salezijancih v Turinu, kjer se je najprej priučil italijanščini in nato obiskoval njihove srednje šole. Dasi bolj trde glave, je z marljivostjo in božjo pomočjo le napredoval. Res, z ložjo pomočjo, ker bi kaj takega prej v Breginju od njega nihče ne pričakoval.

Leta 1934. so ga poslali v Osrednjo Ameriko v republiko Sv. Odrašenika ali San Salvador, kjer je nadaljeval učenje in obenem poučeval druge ter napravil tudi državni izpit za učitelja. Nekaj let je nato poučeval v Kostariki. Bogoslovje pa je spet dovršil v mestu San Salvador in bil dne 23. septembra 1944., na kvartno soboto in god sv. Tekle, posvečen v duhovnika. Naslednji dan je v okraju S. Tecla daroval prvo slovesno sv. mašo.

Kot salezijanec se je izučil in je poučeval tudi razne obrti: bil je mizar, krojač, nehanik in črkostavec. Tako si je mogel sam natisniti tudi slovenske novomašne spomine. — Zdaj je ravnatelj salezijanskih šol v Masajji v državi Nikaragua.

Iz vseh njegovih pisem iz Piemonta in Amerike je vedno odselavala pristna salezijanska veselost

in zadovoljnost: »Tako, veste, sem vesel, da vam ne morem povedati.« Breginjci se terej veseli in skoraaj ponosni, da imajo zdaj 4 živeče duhovnike: 3 v domači nadškofiji in 1 v Ameriki.

Misijonar Jakob Erat

Kmalu za Marcolom je odšel v Turin iz Ukeve tudi tamkajšnji strežnik Jakob Erat. Nekaj časa sta se učila oba skupaj v salezijanskih misijonskih zavodih v Piemontu. Nato so poslali Erata v Južno Ameriko v državo Peru, da se privadi tamkajšnjemu podnebjju in razmeram. Bogoslovja se je učil v državi Čile v salezijanskem sementišču blizu glavnega mesta Santiago. Tudi sam se zdaj imenuje Santiago (Jakob) Erat. Skoraj obenem z Marcolom je prejel tudi on sv. mašniško posvečenje in deluje zdaj kot šolski asistent v glavnem mestu Belivje La Paz.

Tako smo dobili Slovenci med vojno 2 nova slovenska duhovnika misijonarja ali vsaj napol — misijonarja. Prebivalci dežel, v katerih delujeta, so sicer kristjani, a so v veri slabo poučeni. Zato se misijonarji prizadevajo, vzgojiti jih v res dobre kristjane predvsem z dobrimi šolami. Med počitnicami pa večkrat zajašejo konja in hajdi v puštinje iskat in učiti preproste napoldivje domačine!

Mi goriški Slovenci smo pa lahko veseli, da hodijo tudi naši idealni mladenci širom sveta utrjevati božje kraljestvo.

Dasi je Jakob Erat iz Ukeve na Koroškem, ga smemo vendarle nekoliko šteti med naše, ker je bila trbiška dekavija po prejšnji vojni pod upravo goriškega nadškofa in je bilo gori več naših duhovnikov.

Vpiši se v kako misijonsko družbo!

Družba za širjenje vere

Cerkve želi in vabi vse katoličane, da se na misijonsko nedeljo vpišejo v eno od teh dveh papeških misijonskih družb ali, če so že nje člani, da svoje članstvo obnovijo.

Kaj je Družba za širjenje vere ali DSV, kakor se s kraticami navadno slovensko označuje?

Ustanovljena jo je l. 1819. v Lyonu na Francoskem dekle odlične družine Pavlina Jaricot (Zariko) z namenom, da v njej organizira vsaj najmanjše molitveno in gmotno sodelovanje vseh vernikov pri vesoljnem misijonskem delu. Ob stoletnici formalne ustanovitve l. 1923. je družbo sv. oče Pij XI. postavil za najvišjo papeško pomožno misijonsko organizacijo s sedežem v Rimu in je ukazal vsem škofom vsega sveta, celo onim v misijonskih deželah, da jo morajo organizirati med vsemi verniki. To se je tudi že zgodilo v bolj ali manj popolni meri povsod, tudi med Slovenci. Organizira se tako, da vsak novi član skuša pridobiti še devot dugh in z njimi tvori eno šestnico, ki ter skrbi, da vsa ta misijonska desetka lepo izpolnjuje članske dolžnosti. Kakšne dolžnosti? Vsak

dan mora vsak zmiliti očenaš, zdravomarijo in čast bodi ter vzdihljaj: Sveti Francišek Ksaverij, prosí za nas! Letno pa prispeva, če količak mcre, pet lir za misijone.

Ali ne bi mogel biti vsak katoličan član DSV? Papež pravi: Noten vernik se ne more odtegniti tej misijonski dolžnosti!

Družba Svetega Detinstva

In Družba Svetega Detinstva Jezusovega? Podobna družba s splošnim misijonskim namenom, ustanovljena nekaj desetletij kasneje kot DSV, katere člani pa naj bi bili le otroci do 12. leta. To je nekaj podmladek, naraščaj DSV. Celo dojenčki morejo postati nje člani, samo da so krščeni in da kdo drug namesto njih opravlja dolžnosti, dokler sami ne pridejo k zavesti. In dolžnosti? Vsak dan zdravomarijo in vzdih: Sveta Devica Marija, prosí za nas in za uboge poganske otroke!

Letni prispevek za misijone, ki ga dajo otroci DSD je najmanj 1 L.

Cerkve želi, da krščanski starši že ob krstu vpišejo svoje otroke v DSD ter s tem pokažejo, kako so v

Misijonsko zaledje

Kaj storimo, kaj bi zmogli in kaj bi morali storiti

Kadar premišljam vprašanje misijonskega zaledja, se ne morem znebiti občutka, da nam pogled na katoliško misijonsko zaledje nudi lep primer, kako se včasih rešujejo velike zadeve na malenkosten način; seveda tudi z malenkostnimi uspehi, sadovi. In kar ustrašim se to naše usodne malenkostnosti.

Na nekem misijonskem tečaju je pedla beseda, naj bi bil cilj slovenskega misijonskega dela v zaledju v pogledu gnotne pomoči misijonom — 1 din na leto povprečno na vsakega slovenskega katoličana!

Bog se nas usmili! Ali se hočemo norčevati iz božjega kraljestva na zemlji?!

1 Din...?!

Za vsako drugo malovredno začevo — stotaki in tisočaki, za božje kraljestvo, za našo katoliško stvar pa 1 din na leto... Ali se je potem čuditi, če Bog že ne ve več, kaj z nami, evropskimi, tudi slovenskimi katoličani početi? Ali ni to znak naše katoliške degeneriranosti, znak strašnega razkristjanjenja! In tako je z nami v tem današnjem času, ko druge sile naravnost kupujejo in z zlatom usuznjujejo svet! Pa ne le z zlatom! Vsa sredstva in moči vržejo v osvojitve sveta. Ves državni aparat boljševiške Rusije in vsa svetovna kominternu n. pr. sta usmerjeni v cilj: osvojiti svet za boljševizem.

In mi se navdušujemo ob letnem dinarju posameznega katoličana! In hočemo tekmovali s silami teme! Na ta način bomo tekmo prav gotovo izgubili! Ves katoliški svet mora stopiti na noge in storiti vse, kar je potrebno za uspešno tekmo ob enajsti uri. Stvoriti moramo tako misijonsko zaledje, ki bo krilo najrazličnejše in še tako visoke potrebe razširjenja božjega kraljestva. Bog je ves svet ustvaril zase, ves svet mora služiti božjemu kraljestvu. Cerkve more vse, kar je dobrega v svetu, uporabiti in usmeriti v moč in rast božjega kraljestva na zemlji.

Stokrat več!

Ako hočemo, da bomo kos sodobnim misijonskim nalogam in da nas sile teme ne prehitijo, potem mramo našo misijonsko akcijo postotertiti! To, kar danes delamo, je vse le malenkost, s katero ne bomo v bodoče mogli nikamor več naprej. Proč s tistim tako zgrešenim prikazvanjem misijonskega položaja, ko se predavatelj ali člankar divi in čudi, ves vžičen nad ogromnostjo misijonskega delovnega aparata — in v to zavaja še poslušalce ali

bralce, češ: misijonarjev duhovnikov, mislite si, je po vsem svetu že 22000; sester je kar cela armada, ki preplavlja dežele: 50000; cerkva in kapelice je 90.000, tako da tudi tu velja: »in kamor se oko ozre, povsod se cerkev ti odpre...«; vsako leto je doseženih 800.000 spreobrnjenj, joj, skoraj en milijon! Ljudje, ki to poslušajo ali berejo, si kar oddahnejo, češ, hvala Bogu, da gre tako dobro, in odhajajo domov, v življenje — uspavani, potolaženi nad čudovitimi uspehi misijonskega dela, namesto da bi odhajali vzbujeni, globoko pretreseani nad usodno neznatnostjo misijonske akcije in v zavesti odgovornosti, ki je na njih, ter s trdnim sklepom, takoj začeti z delom, z izdatnim sodelovanjem — po geslu: Ne le, kar mora, kar more, je mož storiti dolžan.

Poglejmo malo поблиže, v koliko bi bilo treba misijonsko akcijo pomnožiti, in ali bi to pomnožitve katoličani, še posebej Slovenci zmogli ali ne.

Velika dela

Treba je zgraditi Cerkev med 1700 milijoni ljudi nekatiškega sveta. Vsem tem naj bo Cerkev vidna, med vsemi temi mora biti tako na gosto in na tak način razširjena, da bo lahko zajemala vse vse. Po čem je Cerkev v misijonih vidna? Kot pri nas: po svetiščih, duhovnikih, samostanih, redovnikih in redovnicah, po verskih organizacijah, po kulturnih, socialnih, karitativnih ustanovah, po tisku, po radiu, po šolah, znanstvenih ustanovah, po bolnišnicah, sirotišnicah itd. — po sto različnih vidnih akcijah, po življenju in seveda po vernikih.

Poznavalci razmer v misijonskem svetu menijo, da bi bile ogromno misijonske dežele dovolj odporne proti silam teme, ako bi bilo na vsakih 10.000 prebivalcev v misijonih 5 misijonarjev-duhovnikov, 5 misijon. bratov, 10 redovnic, 20 katehistov, 30 učiteljev ozir. profesorjev, dalje 5 cerkva, 5 katehumenatov, 10 ljudskih, 1 srednja, 1 gospodarska in ena gospodinjstvska šola, dalje 1 bolnišnica, 1 sirotišnica in ena hiralnica, pa 10 dispanzerjev, 3 zadruge ali podobne socialne ustanove itd., na vsak milijon prebivalcev pa še ena univerza ozir. podobna vrhunska kulturna ustanova.

Astronomske številke

Po tem takim bi morali (po preprostem računu) imeti na vsem misijonskem svetu

850.000 duhovnikov - danes jih je 22.000 - treba jih je 40x več

850.000 mis. bratov - danes jih je 12.000 - treba jih je 70x več

in enu otrok hvaležni za milest sv. vere, katere naj bi postale deležne tudi nepregledne vrste poganskih otrok, ki se neprestano rodijo in umirajo ali pa rastejo brez zveličavnih milosti svetega krsta.

Koliko je krščanskih staršev, ki za to željo Cerkve vedo in jo tudi izpolnjujejo? Vi, ki to berete, zdaj veste. Ali se boste po tem tudi ravnali?

Vsi verniki za vse nevernike! Če bi se to geslo papeških misijonskih

družb v resnici izpolnjevalo, kako drugačno bi bilo sedaj in v bodočnosti obličje zemlje. Bila bi res slava Bogu na višavah in na zemlji: mir ljudem...!

Družba sv. Petra ap. za vzgojo domačih duhovnikov

To je tretja papeška misijonska družba, ki jo sv. Cerkev zelo priporoča vernikom. Iz naslova je razviden njen namen. Člani plačujejo letno L 5 za semenišnike v poganskih deželah.

otrok učiti krščanskega nauka. Kmalu nato pa je romala v Gorico črna ovadba, češ da je župnik v cerkvi pri maši užalil Italijane. Očital jim je, in to po pravici, da se med sv. mašo v cerkvi grdo obnašajo in da to ni olikano. Zaradi tega je prejel ukor.

V zagovoru je g. Zavadiav ovrgele vse obtožbe in med drugim omenil tudi, da so podpise zoper njega pri italijanskih vernikih pobirali »vi et metu«, z nasiljem. — Dragi Izidor, če bi ti kdo takrat rekel, da bodo čez šest let pobirali po isti vaši podpise zoper tebe »vi et metu«, z nasiljem, ali bi ti verjel? In da bodo to delali ne tuji ljudje, temveč tvoji slovenski verniki, ali bi verjel? In da bodo s podpisi zahtevali tvojo smrt, ali bi verjel? Mishm, da bi ne verjel, ker si bil predober in nisi poznal človeške hudobije in podlosti, ki se lahko skriva v srcu zapeljivcev ljudstva.

Slovenski narodnjak

Ljubezen do slov. naroda in narodna zavednost pri pokojnem gospodu bi zaslužila posebno pozornost. Toda saj vse, kar smo do sedaj povedali, priča o tem, da je bil g. Izidor duhovnik in da je bil slovenski katoliški duhovnik, ki si je izbral ta poklic samo zato, ker se je hotel žrtvovati za svoj narod. Ker je bil doma iz številne, a dobro stoječe kmečke družine, kjer so se bratje in sestre radi imeli, bi bil lahko šel z največjo lahkoto študirati na univerzo, kakor so to storili drugi njegovi vrstniki; bil bi lahko obračal plače po vetru, kakor so to drugi delali, in danes bi sedel med nami mogočen, češen in morda celo odlikovan kot narodni junak. Tako pa leži v jami in na njegov spomin mečejo grdo klevetarje.

† ŽUPNIK IZIDOR ZAVADLAV

V torek so Vrtojbeni pokopali svojega zglednega rojaka in Gorenjopoljci so izgubili svojega vzornega dušnega pastirja, ki je bil velik zato, ker je živel po načelu, ki si ga je izbral kot novomašnik: »Daritev bodi ti življenje celo.« Duhovnik je postal pok. g. Izidor Zavادلav zato, ker se mu je množica smilila. Tako je zapisal na spominske podobice nove maše: »Množica se mi smili.« Smililo se mu je njegovo ljudstvo tista leta, ko je bilo tako samo in zapuščeno. Da bi mu mogel najbolje pomagati, je pustil druge poklice in si izbral tistega, ki ga je najbolj približal ljudstvu. Postal je duhovnik.

Ko so mu federali očitali, da ni pravi duhovnik, češ da ne skrbi za vse ovce enako, je sebi v zagovor zapisal: »Jaz sem katoliški duhovnik in se zato ne bojim žrtve.« Kot je njegova smrt pokazala, se jih v resnici ni bal. Njegova zadnja žrtve, zadnja daritev je bilo njegovo še mlado življenje, ki ga je daroval za svoje ljudstvo po rokah domačih zločincev dne 15. sept. 1946. Bilo mu je komaj 37 let.

Osebnost g. Zavادلava

Pokojni gospod je imel veliko lepih čednosti, toda ena ga je odlikovala: ljubezen do resnice in sovražstvo do hinavščine in krivice. Za zmago resnice in pravice nad lažjo in krivico se je boril vse življenje. Boril se je zoper tiste, ki so pri nas delali krivico in se zavijali v laž in hinavščino.

Borba s fašisti

To so bili najprej fašisti. Zato so prva leta duhovniške službe g. Zavادلava potekala v znamenju bojev s tedanjimi oblastmi za obrambo pravice njegovih vernikov v gorenjopoljski fari.

Vedeti namreč moramo, da je dobil eno najtežjih župnij v naši škofiji. Takoj po novi maši leta 1935 je prišel na Gorenje polje. To je bila njegova prva in zadnja služba. Tu je ostal enajst let. Gorenjopoljska ferra je tako težka zato, ker bivajo v njej najrazličnejši ljudje. Cementna tovarna v Saloni je priključila veliko število delavcev in uradnikov iz vseh provinc Italije.

Kaj je pomenilo imeti v fari močno italijansko kolonijo, sestavljeno iz delavcev in uradnikov, v tistih časih, ko je bil fašizem na višku svoje moči in ko je najbolj nasilno vršil svoje raznarodovalno delo, ve smo tisti, ki je to sam okusil. Pokojni gospod župnik je to okusil v največji meri. Kot neizkušeni novomašnik je začel upravljati to težko župnijo in mi, njegovi prijatelji, smo vedeli za njegove trude in boje. Tekom osmih let se je o njegovih bojih z oblastmi nabral lep kupček dokumentov, ki so sedaj najbolj verna priča, kako velikansko laž in krivico je storilo GFarsko časopisje, ko je pok. g. oklevetalo, da je bil fašist. Če bi tisti ljudje imeli v rokah material, ki ga imamo mi, bi jih kljub vsej nesramnosti vendar bilo sram, da so kaj takega o g. Zavادلavu pisali in ponovno potrdili.

Rekli smo, da je bila gorenjopoljska ferra narodno mešana in je deloma še danes. Tista leta pa je mešana župnija pomenila toliko kot župnija, ki bo v kratkem italijanska. Zato so oblasti v Saloni delale na to, da bi se polagoma odpravila slovenščina iz cerkve, kakor se je iz šole, in da bi se ljudstvo v mešanem okraju poitalijančilo. To je bil jasen namen in cilj vseh federalov, tajnikov in brigadirjev okrog Salone in tudi dobrega dela uradnikov in nameščencev v tovarni, čeprav se danes delajo tako navdušene narodnjake.

G. Izidor je te naklepe kmalu spregledal in zato se je vrgel v boj z vso dušo, da reši ljudem vero in jezik. Tovarniško osebe versko ni bilo na višku, posebno tuje ne. Zato je že 21. sept. 1936 pisal prevzvišenemu nadškofu takole: »Imel bi Vam povedati še toliko drugih reči, ki grenijo srce meni, mlademu duhovniku, toda za sedaj naj bo dovolj, kar sem povedal, da ne bom skladal romana nečednosti, hudobije in zlobe, ki se vsak dan bolj razlivajo po duhovnihi iz tovarne.« Cementi Isonzo«, pohujšane in pohujšljivke, ter prinašajo tako kugo tudi med čredo, ki je meni zaupana in ki je do danes bila še polna vere in lepega življenja.«

Delo za mladino

Kako se je še potem vedno naprej boril zoper nemoralnost, ki je prihajala iz tovarne, vedo vsi njegovi sobratje, katerim je večkrat potožil o tem; vedo tudi ljudje, ki morajo brez izjeme priznati, da tako požrtvovalnega gospoda niso še imeli. Vedo pa še najbolj otroci in mladina, kateri je pokojni posvetil svoje najboljše moči. Spominjam se, kako sem ga obiskal drugo leto njegove službe na Gorenjem polju in kako mi je pripovedoval o svojih načrtih za poučevanje krščanskega nauka v zakristiji in kako se je potrudil za prvo sv. obhajilo, katero je imel prvokrat leta 1936. In pozneje vsa leta je bil krščanski nauk njegova prva skrb do letošnjega prvega sv. obhajila.

Za otroki je prišla mladina. Ko je prispel v farno, ni našel ničesar. Fantje in dekleta so bila duhovniku tuja in se držala daleč v stran. Da bi se jim približal, je začel z romaji na Sv. goro in drugam. Kako so se tedaj čudili, ko so ga videli med sabo prijaznega, domačega, veselega, zabavnega in, kar je bilo glavno, dobrega. Tedaj so se mu začela odpirati mlada srca fantov in deklet. Poživil je v ta namen pevski zbor in kupil harmonij, da je lahko učil petje tudi doma. Ustanovil je Marijino družbo za dekleta, ki je nekaj časa izvrstno uspevala. Svojo hvaležnost je gorenjopoljska mladina pokazala s tem, da se je v polnem številu udeležila njegovega pogreba, mu poklonila cvetje na grob in zapela žalostinke na pokopališču, pri domači hiši in v cerkvi.

Njegov odnos do tujerodcev

Da je bil res katoliški duhovnik, kakor je o sebi zatrnil, priča njegova pravičnost do vseh. V fari je imel precejšnje število prebivalcev italijanskega porekla. Tudi tem je bil vedno dober pastir, čeprav je od njihove strani do leta 1943 imel največje sitnosti in nevednosti.

Že leta 1936 so ga zatožili pri politični oblasti, da noče imeti pridrig za italijansko govoreče vernike. V zagovoru je g. Zavادلav pisal g. nadškofu, da on ob nedeljah ne bere samo evangelija, temveč celo berilo, kar se ne vrši v nobeni cerkvi v vsej Italiji. Sicer pa je potožil, da bedijo tako malo v cerkvi, da včasih ni nobenega v cerkvi, ki bi bil pristen Italijan. »Naj le pridejo v cerkev in jaz, katoliški duhovnik, sem pripravljen, jim pridrigati tudi dve uri, ker vem, v kako žalostnem verskem stanju so tisti, ki prihajajo iz starih provinc Italije.«

Zaradi svojega odkritega značaja, ki je sovražil krivico in nasilje, je moral veliko pretrpeti od strani kraljevskih političnih oblasti in vernikov, ki so ga ovajali neprenehoma do zloma fašizma, češ da je prevlelik narodnjak, ki prezira Italijane. Leta 1940. na primer so ga že v drugo ovadili federalnemu tajniku, da noče pridrigati v italijansčini in

druga podpisana izjava, ki si jo dal v Trstu dne 7. februarja 1946 urednikom Primorskega dnevnika, v kateri pravi: »Sem vedno bil in sem še za to, da se vse Slovensko Primorje, — Istra, Trst in Benečija, — priključi k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji, kjer upam, da se bodo spoštovale vse narodne in verske svobode, kot so zajamčene v Ustavi.« (V tem slednjem se je kajpada rajni g. Izidor zelo, zelo motil. Od takrat je imel mnogo prilike, da se je prepričal o nasprotnem.)

Seveda nekaterim ljudem to ni bilo dovolj. Hoteli bi od tebe še več, hoteli bi, da jim v vsem pritrjuješ, da vse njihovo delo odobravaš, da postaneš »ljudski duhovnik«. Ti pa tega nisi mogel. Ti si se vedno zavedal, da si katoliški duhovnik kakor si izjavil federalom in prefektom, in zato nisi mogel postati »ljudski duhovnik.« kot so od tebe zahtevali. Ti si ob neki priliki pisal nadškofu, da si odkritsrdčen, in kot tak si sovražil hinavščino. Zato nisi bil kriv, če si spoznal hinavščino nekaterih ljudi in se zato ločil od njih.

Odnos do komunizma

Spominjam se, kako si leta 1942 prihajal in poročal: »Ali veste za OF?« Tedaj si bil zanjo navdušen in si se tudi na duhovniški konferenci zanjo pognil. Videl si v njej narodni ideal, delo in borbo za narodno osvoboditev, kakor si si jo vedno želel. Toda ker si bil resmisljuben in pravičen, si presojal stvar kritično in tudi pravi značaj OF ni ušel tvojemu kritičnemu očesu. Začel si vanjo dvomiti. Tedaj si začel tudi trpeti. Svojim prijateljem si pozneje priznal: »Koliko sem tedaj trpel, ko nisem mogel priti do pravega spoznanja. Koliko sem molil za pravo razsvetljenje!« — Ko je razsvetljenje prišlo in si se uveril o komunističnem značaju OF, si se umiril. In ker si bil resmisljuben in pravičen, si čutil dolžnost, da popraviš pohujšanje, ki si ga morda dal. Tako so v začetku 1943 slišali na Gorenjem polju prvokrat iz tvojih ust svarilo, da ni vse zlato, kar se sveti.

Kakor si do leta 1943 sovražil hinavščino in laž v črni srajci, tako si jo pozneje sovražil in obsojal, ko si je nadela rdečo vzezdno. Bog te je ustvaril takega, da si hotel ljudem povedati tako, da so te morali razumeti. Tudi kmetje iz Kamere in Ložice, tudi delavci iz Salone in Anrovega, tudi rdečkarji so te morali razumeti. Ti si rekel: »Nočem, da bi mi ljudje kdaj očitali, da jih nisem poučil.« Nekateri so ti to zamerili, češ da ni »previdno« o gotovih stvareh govoriti na prižnici. Ti pa si si po svoje mislil: »Tudi da sem šel za duhovnika, ni bilo »previdno«. Toda šel sem zato, da bom duše reševal, in zato jih moram reševati.«

Dragi Izidor, imel si velikega prijatelja v gospodu Antonu Pisku iz Kanala. Ta je šel dve leti pred teboj. V septembru 1944 so ga odpeljali kakor tebe, samo na nasprotnem hribu. Tudi njegovo smrt so zakrivali domačini. Njegova duša ti je prav gotovo prišla nasproti, ko se je tvoja ločila od tega sveta v rubidovju nad Gorenjim poljem. Prijatelja v življenju sta si postala prijatelja tudi v smrti.

Kot vidim iz tvojih dokumentov, si moral veliko klevet pretrpeti pred fašisti, toda še več so ti jih pripravili Slovenci. V življenju in po smrti so grdili tvoje dobre ime. Ko si bil živ, so te zmerjali, da si bil fašist, ja si imel roke omadeževane z nedolžno krvjo, da si bil ovaduh. Ko so te odvedli, so širili o tebi vest, da si bil nemoralen duhovnik in da si radi žensk izvršil samomor.

Nas, ki smo te poznali, to najbolj boli. Tvoji reveži v župniji, tvoji študentje, vsa tvoja mladina lahko priča, da si bil velikodušen, do skrajnosti pošten duhovnik. Ko si v Trstu zahteval, naj ti Primorski dnevnik vrne dobro ime, ki ti ga je ukradel, je bilo 12 vaščanov pripravljenih, da priča v tvoj prid. Sedaj pa smo vsi pripravljeni, tvoji prijatelji, znanci in vsi še pošteni farani, ki jih je kljub vsemu še vedno lepo število, vsi smo pripravljeni, da izpričamo tvoje poštenje pred komer koli. Zlobneži, ki so ti vzeli življenje, naj spoštujejo vsaj tvoje dobro ime!

Njegovi farani pričajo

Zaključiti hočem s pričevanjem, ki so ga dal tvoji dobri farani ob tvojem grobu in so pripravljene, ga potrditi ne samo s podpisi, ampak tudi s krvjo, če treba.

»Danes polagamo v grob svojega dragega dušnega pastirja, ki je živel enajst let med nami, se neumorno žrtvoval za naše duše, posvetil vse vrline duha in srca večnemu in častnemu blagru svojih vernikov.

Vsa leta, ki jih je prebil med nami, so bila posejana s trnjem. To je pač delež vsakega duhovnika Kristusovega. Naš pokojni je začel svoje delovanje med nami v dobi, ko je tujec zatiral našo besedo na vseh področjih in jo skušal zatreti tudi v cerkvi. Naš dušni pastir pa je bil tisti, ki je branil ne samo naše duše pred sovražnimi silami pekla, ampak tudi naše narodne pravice pred krivičnim zatiranjem. Vsem je znano, kaj je moral pretrpeti, ker se ni hotel vdati nasilju. Končno je ta žalostna doba minula in mislili smo, da je najhujše za nami. Pa, oh žalostno razočaranje! Končne tujeva nasilja je bil šele začetek pravega gorja. Tujei niso pri vsem sovražstvu do našega naroda bili zmorni takega strašnega zločina, kakor so ga izvršili nad duhovnikom njegovi lastni bratje, da, celo oni, ki so od njega prejeli največ duševnih in telesnih dobrot. Pošljim Vas kakor jagujeta med volkove, je dejal Kristus svojim apostolom. Kdo bi mislil, da se bodo te besede v tako polni meri uresničile prav v naši župniji! Greh bil na naši župniji in mi bi morali biti kakor tisti grešnik, ki je prišel v tempelj moliti in je gledal v tla, ker se ni drznil povzdigniti oči proti nebu.

Kako naj si upamo pogledati v oči njegovim žalujočim bratom in sestram, kateri so se žrtvovali, da bi krščanskemu ljudstvu darovali enega duhovnika? Kako naj si upamo predvsem dvigniti oči proti Bogu, mi, ki imamo v svoji sredi one, ki so grešili nad nedolžno krvjo? Toda prosimo vse tukaj navzoče krščansko ljudstvo, naj veruje, da je tudi med nami še veliko dobrih, ki so svojega župnika ljubili, zanj molili in ga branili pred hudobnimi jeziki, radi poslušali njegove nauke in zlasti navdušeno prebirali katoliški list, ki ga je on med nami širil in radi katerega je moral dati življenje. Kakor je bilo pričakovati, oni, kateri so odgovorni za to strašno dejanje, danes skušajo z lažjo in klevetami omadeževati svetlo čast tega mučenika. Slovesno izjavljamo, da ni padel kot narodni izdajalec in tudi ne kot da bi se bil nespametno vmešaval v politiko, marveč padel je kakor Jezus Kristus, kakor sv. Janez Krstnik, kakor sv. Štefan in toliko drugih zato, ker je širil božji nauk in svaril pred hudobijo. Kakor je pred njim padlo že nešteto drugih duhovnikov, padel je kot borec za kraljestvo Kristusovo v borbi proti kraljestvu satana. Mi žalujemo, a tudi trdno verujemo, da njegova pvelita kri ne bo zaman. Kri mučenec je seme novih kristjanov. Ti pa, dragi naš g. župnik Izidor, ki se je raduje pri Bogu in si venčan s krono pravice, izprosi milost našim izgubljenim bratom, da zopet najdejo Boga, ki so ga izgubili, in nam, ki nas čakajo še hude preizkušnje, milost vztrajnosti, da bomo po tvojem zgledu tudi mi rajši vse izgubili, kakor da bi od Boga in njegove Cerkve odpadli. Izprosi naši župniji, ki je bila spoznana za nevredno, da bi za Teboj hitro imela drugega duhovnika in da bi imela Jezusa v tabernaklju, temeljito izpreobrnjenje in poboljšanje, da bo nad nami zopet zasijala mavrica sprave z Bogom in njegovo Cerkvijo, da nam bo, ko se bomo izkazali vredne, zopet dodeljen božji poslanec, katerega hočemo bolj slušati, kakor smo tebe, in da tako skupaj s teboj vsi dosežemo svoj večni namen.«

V nedeljo 20. X. ob 3. uri popoldne vsi na KOSTANJEVICO k običajni misijonski po-božnosti.

»Daritev bodi ti življenje celo.«

Širitelj kat. tiska

Zadnji povod za tvojo smrt, dragi Izidor, je bil katoliški tednik. Ti si dobro vedel, kaj pomeni dobro časopisje, in zato si ga širil tudi takrat, ko so ga prav tako preganjali, kakor danes, in zato si zaslužil, da te je takrat tujec obsodil na zapor in globo, danes pa domačini na smrt. Tako namreč bremena tvojimi dokumenti: »V imenu Viktorja Emanuela III... Z razsodbo dne 25. julija 1941 XIX se obsodi g. g. Zavادلav Izidor pok. Petra, stanujoč na Gorenjem polju 19, na 15 dni zopora in 200 lir globo pogoje, ker je zakrivil dejanje pobiranja naročnikov za tute časopise, in na plačilo sodnih stroškov. Gorica dne 22. avg. 1941, podpisan kancler Ghergorina.«

G. Zavادلav je imel v fari 20 naročnikov Bogoljuba, ki so vsi prihajali skupno na njegov naslov. Dve leti prej pa je izšel Decreto Legge, ki je prepovedoval pobiranje naročnikov za tuje liste brez dovoljenja od kvesture. Po tem krivičnem dekretu so sodili pok. gospoda najprej v Kanalu, kjer so ga spoznali za nedolžnega in ga oprostili. Tuda oprostitev ni šla v račune državnemu pravdniku, ki je vložil priziv. — Nato so g. Zavادلava na višji inštanca v Gorici obsodili.

Ubogi gospod! Tisti, ki so tista leta brali Piccolo in Popolo d'Italia so te letos obsodili na smrt in tudi usmrtili, češ da si bil zoper Jugoslavijo in da si bil proti svojemu narodu. Večje krivice bi ti ne mogli storiti. Saj dobro vedo, da si podpisal izjavo za Jugoslavijo, ko so k tebi prišli letos spomladi. Med tvojimi dokumenti je tudi neka

OKNO V SVET

PROCES V ZAGREBU

se je končal z obsodbo primasa Jugoslavije, nad vse priljubljene nadškofa zagrebskega in po vsem svetu najbolj uglednega jugoslovanskega cerkvenega kneza dr. Alojzija Stepinca na 16 let prisilnega dela in na odvzem civilnih pravic za pet let po prestani kazni.

Westminsterški nadškof kardinal Griffin je komentiral to obsodbo in dejal: »Zagrebski nadškof je v resnici sin svoje dežele in oče za svoje ljudstvo. Ta obsodba predstavlja surovo nepravičnost in zločin proti velikemu patriotu.«

Vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Acheson pa je dejal: »Združene države so že dolgo časa zaskrbljene zaradi civilnih svobod v Jugoslaviji.«

Ta in še druge podobne obsodbe v Jugoslaviji so napravile mučen vtis na vso resnično demokratsko svetovno javnost.

Vsi tisti, ki že dolgo vedo, kako komunizem prevrača pojme etike in morale, so takih zlorab sodne oblasti veseli, ker odpirajo svetovni javnosti oči, da vedno bolj spoznava, kaj naj pričakuje od tako zvane »progresivne demokracije.«

MIROVNA KONFERENCA ima od 5. do 15. oktobra svoje plenarne seje in s pospešeno hitrostjo obravnava in potrjuje predloge raznih komisij. Do 15. X. mora biti vseh 5 mirovni pogojev rešenih. Nato jih bodo še enkrat pregledali štirje »Veliki«, ki najbrž ne bodo mnogo spreminjali določil plenarne konference. Ko bodo še »Veliki« odobrili besedilo pogodb, bo to zrelo za podpis od strani držav. Zadnje besede bodo seveda imeli razni državni zbori, ki morajo pogodbe ratificirati (potrditi). Kardelj je že ponovno uradno izjavil, da jugoslovanska zbornica ne bo odobrila ne francoske črte ne tržaškega statuta. Na ta način bi mir med Italijo in Jugoslavijo ne bil sklenjen, docim bi med Francijo in Italijo prenehala vojno stanje. — Tudi Molotov je izjavil, da ni zadovoljen z rešitvijo tržaškega vprašanja in da ga bo znova načel od sestanku 4 »Velikih«.

Zato je še vse, kar se tiče naših meja in svobodnega ozemlja Trsta, nekako v zraku in nihče ne more reči, kakšen bo končni sklep mirovne konference.

Ameriška delegacija je 6. X. terjala, naj bo v mirovno pogodbo z Italijo vpisana zaveza vseh prizadetih držav, da bodo zagotovile vse temeljne svoboščine državljanom v pokrajinah, ki jih odstopi Italija

drugim državam. Takoj se je oglašil zastopnik Bele Rusije Kisselev in je izjavil, da i francoska i jugoslovanska ustava zagotavljata vsem državljanom temeljne svoboščine in da je ta predlog ZDA »krivičen, žaljiv za zmogovite države, ker jim ne zaupa.«

Zakaj pa se je oglašil beloruski zastopnik namesto jugoslovanskega? Iz njegovih ust bi radi slišali to izjavo. — Koliko veljajo te obljube in zagotovila, bomo vedeli, ko bo podpisana mirovna pogodba in izvršena priključitev. V zadnji številki 41 smo jasno povedali, kaj terjamo n. pr. mi na Primorskem kot temeljne svoboščine za Cerkev.

Predsednik jugoslovanske delegacije je govoril ob sklepu mirovne pogodbe z Italijo o krivicah, ki so se v zadnjem stoletju godile jugoslovanskim narodom, ki tako hrepenijo po svobodi in so zanj toliko storili. Zato jugoslovanski narodi po pravici pričakujejo predvsem od vlade, ki jo g. Kardelj zastopa, da jim zagotovi svobodo, za katero so se tako žilavo borili.

V SEVERNI GRČLJI divjajo že pravi boji proti partizanom, ki bi hoteli državo tudi po povratku kralja spraviti v zmede. Ministrski predsednik Tsaldaris je izjavil, da bo sedaj ustanovila vlada »vaske straže«, ki bodo branile kmete. Zgodovina se torej penavlja. Samopomoč proti komunističnim partizanom je postala potrebna tudi v Grčiji. Sčasoma bodo tudi zavezniki spoznali, kako je bila taka samopomoč razumljiva tudi v Jugoslaviji. Žal, da tam ni bilo nobene prave vlade.

JUGOSLAVIJA se je obvezala plačati 150 tisoč dolarjev odškodnine sorodnikom ameriških državljanov, ki so prišli ob življenje pri sestrelitvi ameriškega letala na jugoslovanskem ozemlju (na Gorenjskem). Zdaj terja vlada ZDA odškodnino tudi za razbito letalo, čemur se pa Jugoslavija protivi.

S Tihega oceana je ameriška vletrdnjava preletela severni tečaj in dospela v enem poletu v egiptovski Cairo. Strogo ji je bilo naročeno, naj nikar ne leta čez Jugoslavijo in zato je raje letela čez Italijo.

NURNBERG. Dne 16. oktobra bodo usmrtili obsojene nemške vojne zločince. Zanimivo je, da je general Raeder, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo, prosil zaveznike, naj ga raje ustrelijo, ker smatra to za manjšo kazen.

NA PORTUGALSKEM so skušali nekateri častniki in vojaki napraviti vstajo, ki pa je bila takoj zadušena.

mo pohvaliti udeležbo gorenjepoljskih faranov, ki so tako od daleč prišli, da se poslove od svojega dolnega dušnega pastirja. Gorenjepoljski pevski zbor je tudi zapel pristrčne žalostinke na pokopališču, pred domačo hišo in v cerkvi. Vsa hvala mladim pevcem, da so ostali zvesti svojemu pastirju in se mu na tako lep način oddolžili za trud, ki ga je pokojni gospod imel z nami.

V vrtojbenki župni cerkvi je bila pogrebna naša, katero je daroval g. dekan iz Kanala. Pri maši je pel zbor iz stolne cerkve v Gorici. Tu nas je vse prijetno iznenadila pričujočnost g. nadškofa, ki je hotel osebno počastiti blagega pokojnika, ki je bil med prvimi goriškimi mašniki, ki jih je mons. Margotti posvetil leta 1935. v Ogleju na navčeniških tleh. Prevzvišeni je tudi opravil pogrebne obrede v cerkvi.

Kot je navada ob pogrebi duhovnikov, je bil v cerkvi tudi primeren nagovor. Mladi duhovnik domačin se je spomnil svojega sorojaka in očrtal njegovo osebnost. Potem je poudaril, da je to posebno huda kazen božja za slovensko ljudstvo, ker Bog dopusti, da padajo njegovi maziljenci. Pokazal pa je tudi na žalostni konec, ki čaka take, ki duhovnike morijo. Zato je pozval vse, naj molijo za take nesrečneže, da bi se vsaj spreobrnilu se zveličali.

Vsi obredi so bili zelo ganljivi. Le enega ne moremo razumeti, kako da se Vrtojbenci niso bolj zavzeli za pogreb tako velikega sorojaka. Vsi udeleženi pogreba so imeli občutek mrzloti in namernega preziranja pogreba od strani domačinov, ki jih je bilo sorazmerno najmanj pri pogrebu.

Naknadno smo izvedeli, da so gotovi ljudje grozili tistim, ki bi se udeležili pogreba. — Ob takih poročilih strmino nad drznostjo sovražnikov Cerkve — in nad nečastno plahostjo poštenih ljudi. To ni več previdnost, ampak sramotna sužnost.

ALI VEŠ ZA KAKO PREDRZNOST,

kot je ta, da kdo govori na vsa usta o svobodi in spoštovanju do vere, pa istočasno z duševnim in telesnim nasiljem preganja edini katoliški list v deželi in vse, ki ga podpirajo in berejo?

Take drznosti so zmožni samo rdeči nasilneži.

Zaslepljenci pa te drznosti ne vidijo in ne obsojajo.

ALI ŽE VESTE?

da je na svetu 2053 milijonov ljudi in da je med temi le 375 milijonov katoličanov...

da odide v večnost vsak dan 150 tisoč duš in da jih je od teh le 25 tisoč zaznamovanih z neizbrisnim znamenjem sv. krsta in v naročju zveličavne Cerkve...

da pride na Japonskem na enega duhovnika 175.000 poganov in 260 katoličanov, na Kitajskem 120.000 poganov in 630 katoličanov, v Indiji 100.000 nekatoličanov in 1230 vernikov, na Sundskih otokih 100 tisoč nekatoličanov in 980 vernikov, v Oceaniji 8500 poganov in 800 katoličanov, v Afriki 30.000 poganov in 1400 vernikov...

da n. pr. šteje škofija Patna v Indiji 15.000 vernikov, ki so raztreseni med 17.000.000 poganov in da je za tolikšno množico le 17 duhovnikov, tako da pride na enega duhovnika 1 milijon poganov...

da je po dosedanjih poročilih v misijonih, kjer je divjala vojna, bilo ubitih sedem škofov, 188 misijonarjev in 118 misijonark, in da padajo zlasti v krajih, kjer gospodarijo komunisti, še vedno nove žrtve...

da je atomska bomba v Nagasaki ubila 10.000 vernikov, potomcev orli kristjanov, ki so kljub preganjanju vredi poganstva ohranili pravo vero, čeprav so bili nad 200 let brez duhovnikov...

da je na Japonskem popolnoma porušeni 50 cerkva, 30 dispanzerjev, 30 samostanov, centrala katoliškega tiska, šola sv. Mavra, težko poškodovana katoliška univerza v Tokiu, itd., tako da znaša celotna škoda katoliškega misijona nad 10 milijonov dolarjev...

da je misijon Družbe božje Besede na Novi Gvineji tako rekoč uničen: ubita sta dva škofa, 23 duhovnikov, 38 bratov, 65 sester; od 706 mis. poslopij pa sta ostali le dve celi...

da je v vseh deželah živo zanimanje za katoliško vero...

da šteje Cerkev v Črni Afriki že 11 milijonov vernikov...

da je abesinski cesar naprosil kanadske jezuite, naj pridejo vzgajati mladino višjih slojev...

da so črnici v Afriki dobili svojo prvo katoliško univerzo...

da je dejal kitajski general Čang Kaj Šek: Potrebujemo misijonarjev. Misijonarji so tovariši, ki delajo z nami za rešitev ljudstva in zgraditev nove narodne celote...

da je zato kitajski nadškof Yupin Pavel izdal proglas na izobrazbeno zapada ter jih pozval, naj pridejo v masah obnavljati Kitajsko, da pa zahteva od vseh, ki bi prišli, tudi močno vero in duha modernega apostolata, kajti nova Kitajska brez duhovne obnove v Kristusu ne bo srečna...

da je med prvimi misijonarji, ki so po vojni prišli na Kitajsko, bil slovenski lazarist Janez Kopač, kjer so ga z veseljem sprejeli 4 slovenski sobratje duhovniki in 3 slovenske usmiljenke. Pripravljajo se za odhod novi in nove...

da je po nad 40 letnem nepotriganem misijonarjenju odšel k Bogu po plačilo starostja slovenskih misijonarjev p. Baptist Turk, frančiskan...

da je danes na Japonskem mesečno toliko krstov, kot pred leti vse leto...

da je prvič v zgodovini Japonske katoličan postal prosvetni minister in da je prav isti prvi v deželi vzhajajočega sonca razlagal svojemu cesarju katoliški nauk, ki je po ministrovih besedah edini zmožen duhovno preroditi japonski narod...

da še marsikaj misijonsko zanimivega in pomembnega ne veste, pa bi morali vedeti kot dobri katoličani...

da nas bo vseh Slovencev Bog vedno bolj vesel, čim bolj in čim več bomo imeli razumevanja in srea za širjenje njegovega kraljestva...

ali že veste, da je povest Marjetica, ki izhaja v našem listu kot podlistek, misijonska povest?

Nesrečna smrt preganjancev duhovnikov

Mnogi ljudje se iz zgodovine prav ničesar ne naučijo. Zaverovani v svojo hipno oblast in zanašajo se le na surovo silo, se znašajo nad duhovniki in slepo drviijo v svojo pogubo. Tu imaš nekaj stvarilnih zgledov, kako taki preganjanci ali morileci končajo.

Valerian, rimski cesar (253-260), je bil eden najhujših preganjancev duhovnikov. Pod njim je postal mučeniško smrt papež Sikst II. in njegovega diakona Lavrencija so pekli na ražnju, dokler ni izdihnil svojo svetniško dušo. — Kako je končal cesar Valerijan? V bejih s Perziji je bil preganjan in ujet. Kralj Sapor ga je dal pripeljati v Perzijo. Tam je moral Valerian, oblečen v cesarska oblačila, vklenjen v verige, služiti kralju kleče ob konju za podnožje, da je Saper stopil na njegovo ramo, kadar je hotel zajahati konja. — Nadalje ga je kralj vodil od mesta do mesta, kjer se ga zasmravali. Končno so cesarju potegnili kožo s telesa, jo posušili in razobesili ljudem na ogled. — Muke, ki jih je cesar trpel, spominjajo na muke sv. Lavrencija.

Cesar Valent (364-378) je iz sovraštva do katoliške Cerkev dal 80 duhovnikov na neki ladji na odprtem morju z ladjo vred žive sežgati.

U. V vojki proti Gotom je premagal zbehal v neko kočjo, kjer je s kočjo vred živ zgorel (378. leta).

Huneric, vandalski kralj (474-484), je divje preganjal katoliške duhovnike, kruto jih je mučil in moril. Prišla je kazen. Neke čudna belezen ga je napadla. Zdravniki mu niso mogli prav nič pomagati. Po vsem telesu je otekel, bil je ves v bolečih čirih, iz katerih so lezli črvi. Končno so mu začeli odpadati posamezni deli telesa. V sled groznih bolečin je znozel in s kletvijo na ustnicah izdihnil svojo dušo.

Henrik IV., nemški cesar, je napovedal vojsko papežu Gregoriju VII. Papež je moral bežati in je umrl kot begunec. Toda kmalu potem se je lastni sin vojskoval zoper cesarja in ga je prisilil, da se je odpovedal cesarstvu. Umrl je zapuščen v Litihu (1106), potem ko ga je vest neprestano mučila in grizla.

Filip IV., kralj francoski, je ujel papeža Bonifacija VIII. Z njim je tako slabo ravnal, da je papež umrl (1303). Toda kralj je i. 1314. teko nesrečno padel s konja, da se je pri priči ubil. Imel je šele 47 let.

Pa to so kronane glave. Ali se rekronanim preganjancev duhovnikov nič ne zgodi?

Sam imaš zglede iz te ali one županije, kako se je povračalo kakim zlobnim nasprotnikom ali obrekovalcem duhovnikov. Treba je le oči imeti odprte in malo poznati preteklost, pa hitreje razumeš, zakaj je ta družina, zakaj ona tako nesrečna.

1870. leta so začeli v Nemčiji preganjati vero. Neverneži, mlačneži in brezbožneži so potegnili s to viadno »politiko« celó v znanjem svetu. Tako je v tovarni Mac Comber-a v Chicagu neki delavec, Nemeč, govoril: »Ne želim si nazaj v Nemčijo, vendar bi pa rad sedaj bil tam, da bi vsem duhovnikom porazal vratove«. Se tisti dan, ne dol go potem, se je približal stroju neprevidno: stroj mu je prerezal vrat, glava je padla od telesa, mrtev se je zgrudil na tla. Ni imel več prilike, iti rezat vratove duhovnikom na Nemško?

O Lenin-u piše Percival Philips, da je ta tako malikovani komunistični vladar Rusije, ki je hladnokrvno nad dva milijona Rusov dal pomoriti (ki je preganjal tudi katoliške duhovnike in jih pošiljal v ječo, na Slovecke otoke in v smrt), zapadel zavratni bolezi, ki je bila zanj zelo poniževalna. Razum mu je opešal. Na dan smrti so ga videli, kako se je plazil po vseh štirih kot žival po svoji sobi od predmeta do predmeta, proseč te mrtve stvari odpuščenja, ker ga je vstelo silno grizla. Kot zver je nastopal, kot zver je umrl.

POZOR!

V soboto 26. X. ne bo v nadškofijski kapeli v Gorici birne.

Vsem slovenskim beguncem,

ki so bili med vojno kazensko v nemških zaporih, internaciji, konfinaciji ali taboriščih, naj se prijavijo na: »Assistenza Pontificia, Roma, via Piave 23 (nelle mani di dott. Saruga Mattia)« — in prosijo za pomoč, če so sedaj v težavah.

Treba je priložiti dokument o oколnostih. Kdor dokumenta nima, naj tako naslovljeno prošnjo pošlje na naše uredništvo. V spremnem pismu naj navede vse podatke in okolnosti, ki izkažejo njegove navedbe vsaj kot verjetne.

Prošnje je treba vložiti čimprej, ker so sredstva slučajna in omejena.

Polde Kemperle 60 - letnik

Novinar Leopold Kemperle, ki se je rodil 15. X. 1886 v Hudajužni, je dopolnil pretekli tork 60 let. Gospod Polde je novinar bistrega uma in veselega srea in še danes hodi med nami kot mladenič poln zdravega optimizma, čeprav je bil kot zaveden Slovenec radi zlobe in respameti tega sveta že tolikokrat po ječah. Želimo mu, da bi dočakal take čase, ko bo mogel kot vsak pošten Slovenec svobodno hoditi po vsej slovenski zemlji in zbirati dopise za svobodne slovenske časopise.

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

Tisk. G. Lucchi - Gorica

Domače novice

GORICA

Goriško občinstvo je spet razveselila dekliška Marijina družba z dobro uspejo prireditvijo, ki je bila v nedeljo popoldne pri č. ss. notriamkah.

Marijin vrtec je lepo predvajal spevoigr »Rade rajamo.« Ta točka bi gotovo žela še večjo pohvalo, ako bi bile deklice za oder primerne oblečene. Ni vsaka obleka za vsako priliko. Sicer pa je bila igra prav srčkana.

Pevski zbor nam je podal tri lepe ženske zbere in krasni dvospev »Spomin na Planico.« ki ga je zložil p. Hugolin Sattner.

Istega skladatelja samospev »Ribička« je pa tako ugajal, da ga je morala gč. Mira Brajnik ponoviti.

Prizor s petjem »Pomladna pesem v jeseni« so podale dijakinje prav dostojno in je zlasti izobražencem, ki so razumeli njegov smisel, zelo ugajal.

Šaloigra »Pri gospodi« je izzvala prave viharje smeha. Mica — Mico — ali Mari je bila neprekosljiva, Gospa Julka je imela prav aristokratski nastop in tudi ostale igralke so se res živjele v svoje vlogi.

Med odmorom je bila loterija s številnimi dobitki v prid kat. misijonom. Občinstvo je bilo radodarno in vodstvo misijonskih družb se mu prav toplo zahvaljuje.

Prireditve naše ženske mladine je počastil s svojo pričujočnostjo tudi g. predsednik cone dr. Guido Hugues. Poklonil je tudi velikodušen dar za katoliške misijone. Bog mu povrni!

Takih prireditvev, pri katerih človek za neka; ur pozabi na strasti, ki dandanes razburjajo morje človeškega življenja, in se more njegovo upokojevano sree predati čistem veselju in se zamisliti v kraljestvo lepote in dobrote, ni nikdar preveč.

Igralke in vsi drugi, ki so se trudili, da so nam nudili te lepe urice, naj se ne strašijo žrtev, ampak naj delajo še nadalje s takimi prireditvami za požlahtenje naše mladine.

VRTOJBA

Pogreb č. g. Izidorja Zavadlava

V torek 8. oktobra dopoldne smo pokopali na našem pokopališču našega sorojaka č. g. Izidorja Zavadlava. Kot znano, je bil pokojni umorjen v svoji fari na Gorenjem polju. Na željo njegovih domačih pa smo ga položili k večnemu počitku na vrtojbenkem pokopališču poleg njegove matere in očeta.

Pogreb je bil zelo slovesen in je bil ob 9.30 iz mrtvašnice goriškega pokopališča v Vrtojbo. Vodil ga je g. dekan iz Mirna, udeležilo pa se ga je do 40 duhovnikov in lepe številne ljudstva. Posebno mora-